

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

04-09-2017

Nr. 1-19/2728

Uz 28.07.2017. Nr.142.123/1-31-12/17

Latvijas Republikas Saeimas
Juridiskajam birojam
Jēkaba ielā 11, Rīgā
LV-1811

*Par informācijas sniegšanu Latvijas Republikas
Satversmes tiesas lietā Nr. 2017-18-01*

Tieslietu ministrijā ir saņemta Saeimas Juridiskā biroja vēstule ar lūgumu sniegt informāciju par Latvijas Republikas Satversmes tiesā (turpmāk - Satversmes tiesa) 2017.gada 19.jūlijā ierosināto lietu Nr. 2015-18-01 "Par Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrās daļas un 8.panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 99. un 102.pantam un par Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91., 99. un 102.pantam".

Tieslietu ministrija, ņemot vērā Satversmes tiesas lēmumu un Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta pieteikumu, sniedz šādas atbildes:

1. Par Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtajā daļā noteikto pienākumu draudzēm, kuras pirmo reizi uzsāk darbību Latvijā un nepieder pie valstī jau reģistrētajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), pirmo desmit gadu laikā katru gadu pārreģistrēties reģistra iestādē atbilstību Satversmei sniedz šādu viedokli:

Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas¹ un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas² tēzes attiecībā uz reliģijas un pārliecības brīvību ir konkretizētas Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 18.pantā, proti, katram cilvēkam ir tiesības uz domu, apziņas un reliģijas brīvību. Šīs tiesības ietver reliģijas un pārliecības brīvību, brīvību pieņemt reliģiju vai pārliecību pēc savas izvēles un brīvību nodoties savai reliģijai un pārliecībai tiklab vienatnē, kā arī kopā ar citiem, publiski vai nošķirti, piekopjot kultu, izpildot reliģiskas un rituālas ceremonijas un sludinot mācību. Nevienu nedrīkst pakļaut piespiedumam, kas mazinātu viņa reliģijas vai pārliecības brīvību vai brīvību pieņemt reliģiju vai pārliecību pēc savas izvēles³. Turklāt starptautiskie tiesību akti ne tikai ietver obligātās prasības nodrošināt reliģijas brīvības tiesības, bet arī pasargā indivīdus no iespējamās diskriminācijas viņu

¹ Vispārējā cilvēktiesību deklarācija <http://www.humanrights.lv/doc/vispaar/vispcd.htm> (aplūkots 2006. 10.aprīlī)

² Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 9.panta otrā daļa: LR starptautiskais līgums. *Latvijas Vēstnesis*, 1997. 13.jūnijs, Nr.143/144.

³ Starptautiskais pakts par pilsoņu un politiskajām tiesībām: LR starptautiskais līgums. *Latvijas Vēstnesis*, 2003. 23.aprīlis, nr.61

religiskās pārliecības dēļ⁴. Valstij, īstenojot savas varas funkcijas, jāņem vērā reliģijas brīvības tiesības. Reliģijas brīvības tiesību īstenošana ir savas iekšējās apziņas ārējā izpaušana, kas ir noteiktu ceremoniju un kulta piekropšana, publiskie pasākumi, savas ticības dogmu izplatīšana. Šīs tiesības valsts var ierobežot, nosakot aizliegumus veikt noteiktas darbības un paredzot sankcijas par priekšrakstu nepildīšanu. Tomēr valsts var regulēt tikai reliģijas ārējo izpaušmi, turklāt izpaušmes regulējumam jāatbilst noteiktiem priekšnoteikumiem⁵. Valsts nevar patvaļīgi ierobežot personas tiesības sludināt savu reliģiju. Pat ja vairākums sabiedrības atbalsta šādu ierobežojumu, mazākuma grupas tiesības nevar būt aizskartas. Valstij jāievēro samērīguma, tiesiskās palāvības un cilvēktiesību ievērošanas principi. Brīvību nodoties savai ticībai vai pārliecībai var ierobežot tikai likumā paredzētajā kārtībā un tiktāl, cik tas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai nodrošinātu sabiedrisko drošību, sabiedrisko kārtību, sabiedrības veselību vai tikumību, vai aizsargātu citu cilvēku tiesības un brīvības⁶. Iespēja ierobežot brīvību paust savu reliģisko pārliecību pastāv tādā demokrātiskā sabiedrībā, kur vienlaicīgi eksistē vairākas reliģijas, lai saskaņotu dažādu grupu intereses un nodrošinātu cienīgu attieksmi pret dažādu personu ticību⁷.

Ar tiesību normu palīdzību valsts koordinē un organizē sabiedrības dzīvi. Valsts ar tiesību normu palīdzību reglamentē visdažādākās indivīda dzīves jomas. Joma, kas skar indivīda reliģijas brīvības tiesības, nav izņēmums. Valsts regulē tieši reliģisko organizāciju kā indivīdu, kuriem ir vienādi uzskati, mērķi un tieksmes, kopības darbību.

Ja starptautiskie tiesību akti nepārprotami nosaka valsts pienākumu nodrošināt personu reliģijas brīvības tiesības, tad norādījumu par kārtību, kādā tas ir īstenojams, nav. Līdz ar to katra valsta veido savu modeli un uzskatus par to, kādā veidā jābūt organizētām valsts un reliģisko organizāciju attiecībām. Demokrātiskas valsts un reliģisko organizāciju attiecību modelim jābūt veidotam tā, lai tiktu nodrošinātas personu reliģijas brīvības tiesības (gan vairākuma pārliecība, gan mazākuma grupu pārliecība), personas netiktu diskriminētas savas reliģiskās pārliecības dēļ, tiktu nodalīta valsts un reliģisko organizāciju institūciju darbības joma un kompetence, it īpaši valsts iejaukšanās robežas reliģisko organizāciju iekšējā darbībā, nebūtu pieļauta valsts iejaukšanās reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā, kā arī lai izveidotais modelis atbilstu valsts vēsturiskajam attīstības garam un tradīcijām.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 99.pantu ikvienam ir tiesības uz reliģiskās pārliecības brīvību. Personai garantētā reliģijas brīvība var tikt īstenota ne tikai individuāli, bet arī indivīdiem apvienojoties. Tādā veidā rodas reliģiskās organizācijas – indivīdu kopums, kas piekopj vienu un to pašu mācību, rituālus un ceremonijas. Reliģiskajai organizācijai piemīt tās pašas reliģijas brīvības tiesības kā indivīdam, proti, brīvība nodoties savai reliģijai un pārliecībai kopā ar citiem, publiski vai nošķirti, piekopjot kultu, izpildot reliģiskas vai rituālas ceremonijas un sludinot mācību. Valstij jāpiešķir reliģiskajām organizācijām noteiktas juridiskas tiesības vai jānodrošina to atzīšana, lai tās pilntiesīgi un bez ierobežojumiem varētu darboties privāttiesību jomā, piemēram, noslēgt līgumus, celt dievnamus. Tā kā tiesībspējas iegūšana ir ļoti nozīmīga, Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākos nolēmumos ir nospriedusi, ka šāda statusa iegūšana ir viens

⁴ Deklarācija par jebkuras neiecietības un diskriminācijas, kas balstās uz reliģiju vai pārliecību, izskaušanu. Права человека. Сборник международных договоров. Том I (часть первая). Универсальные договоры, Организация Объединенных Наций. – Нью Йорк и Женева, 1994 – С. 137-141

⁵ Durham C. Perspectives on religious liberty: a Comparative Framework. Gram.: *Religious Human rights in Global Perspective. Legal Perspectives*. The Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 1996, p.29.

⁶ Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 9.panta otrā daļa: LR starptautiskais līgums. *Latvijas Vēstnesis*, 1997. 13.jūnijs, Nr.143/144

⁷ ECT 1993.gada 23.maija spriedums lietā Kokkinakis v. Greece

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbk&action=prof&source=tkp&highlight=Kokkinakis&sessionid=6317555&skin=hudoc-en>

no vissvarīgākajiem apvienošanas tiesību aspektiem⁸, turklāt apvienošanās tiesības aptver arī tiesības apvienoties reliģisko mērķu sasniegšanai⁹.

Tātad valstīm jādod reliģiskajām organizācijām iespēja iegūt tiesībspēju un rīcībspēju. Valsts aktīvi rīkojas, reģistrējot, atzīstot, uzskaitot reliģiskās organizācijas, slēdzot ar tām līgumus, kā arī pieņemot likumus. Tādejādi tiek apstiprināta reliģisko organizāciju vispārējā tiesībspēja, vai noteikts sociālais statuss, tiek atļauta darbība vai piešķirtas privilēģijas.

Latvijas Republikā tiesībspējīgas un rīcībspējīgas ir fiziskas un juridiskas personas. Tās ir tiesību spējīgas tiesiskos darījumos¹⁰. Civillikumā ir norādīts, ka par juridiskām personām atzīstamas personu apvienības, kurām piešķirta juridiska personība¹¹. Tātad personas, kas apvienojas, lai veiktu reliģisko darbību, var darboties privāttiesību jomā kā vienots subjekts, tikai iegūstot juridiskas personas statusu. Latvijas Republikā pastāv juridisku personu reģistrācijas sistēma, proti, indivīdu apvienībai juridiskas personas statusu ir iespējams iegūt, reģistrējoties attiecīgajā valsts iestādē. Juridiskas personas tiesībspējas un rīcībspējas apliecinājums ir ieraksts reģistrā (reģistrācijas apliecība kā dokumentāls apliecinājums) un noteiktos gadījumos arī statūti.

Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 3. panta pirmajā daļā noteikto reliģiskas organizācijas ir Reliģisko organizāciju likumā noteiktajā kārtībā reģistrētās draudzes, reliģiskās savienības (baznīcas) un diecēzes. Atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 13.panta pirmajai daļai reliģiskās organizācijas ar to reģistrācijas brīdi iegūst juridiskās personas statusu. Papildus tam Reliģisko organizāciju likuma 7.¹ panta pirmajā daļā noteikts, ka šī likuma noteiktajā kārtībā reģistrētās reliģiskās organizācijas savos statūtos paredzēto reliģiskās darbības mērķu sasniegšanai var veidot iestādes, kurām nav peļņas iegūšanas nolūka un rakstura. Šādas iestādes ir garīgā personāla mācību iestādes, klosteri, misijas, diakonijas iestādes un tamlīdzīgas iestādes. Minētajām iestādēm juridisko statusu saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 13. panta pirmo daļu nosaka reliģiskā savienība (baznīca) vai diecēze.

No minētā izriet, ka Latvijā saskaņā ar šobrīd spēkā esošo normatīvo regulējumu var izdalīt četras juridiskas formas, no kurām trīs ir reliģiskās organizācijas (draudzes, reliģiskās savienības (baznīcas) un diecēzes), bet viena ir iestāde, ko atsevišķu mērķu realizēšanai var izveidot reliģiskā savienība (baznīca) vai diecēze. Normatīvajos aktos ir izveidota daudzpakāpju reģistrācijas struktūra. Sākotnēji draudze tiek reģistrēta kā pārreģistrējama, pēc tam iegūst pastāvīgo statusu un, apvienojoties, draudzes var veidot reliģisko savienību (baznīcu). Savukārt reliģiskajām savienībām (baznīcām) ir tiesības dibināt diecēzes un iestādes.

Lai kļūtu par juridisku personu, reliģiskās organizācijas pārstāvim ir jāiesniedz pieteikums par reliģiskās organizācijas reģistrāciju Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā.

Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 8. panta otro daļu pirms reliģiskās organizācijas vai tās iestādes reģistrēšanas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram ir pienākums lūgt Tieslietu ministrijas atzinumu par reliģiskās organizācijas statūtos (satversmē, nolikumā) norādīto darbības mērķu un uzdevumu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī par to, vai

⁸ ECT 1998.gada 10.jūlija spriegums lietā Sidiropoulos and others v. Greece

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=prof&source=tkp&highlight=sidiropoulos&sessionid=6660038&skin=hudoc-en>, ECT 2004.gada 17.februāra spriedums lietā Gorzelik and others v. Poland

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&source=tkp&highlight=gorzelik&sessionid=6660038&skin=hudoc-en> (accessed 2006. 10.april), ECT 1998.gada 30.janvāra spriedums lietā United Communist Party of Turkey and others v. Turkey

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&source=tkp&highlight=United%200%7C%20Communist%200%7C%20Party&sessionid=6660038&skin=hudoc-en>

⁹ ECT 2000.gada 26.oktobra spriedums lietā Hasan and Chaush v. Bulgaria

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&source=tkp&highlight=Chaush&sessionid=6660038&skin=hudoc-en>, ECT 2002.gada 27.marta spriedums lietā Metropolitan Church of Bessarabia and others v. Moldova

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Metropolitan%200%7C%20Church%200%7C%20of%200%7C%20Bessarabia&sessionid=6660038&skin=hudoc-en>

¹⁰ Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Torgāns K.(Zin. red), Rīga: Mans Īpašums, 2000, 20.lpp.

¹¹ Turpat, 21.lpp.

religiskās organizācijas darbība (mācība) nevar apdraudēt cilvēka tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Lai sagatavotu pēc iespējas izvērstāku un pamatotāku atzinumu, Tieslietu ministrija, pamatojoties uz Reliģisko organizāciju likuma 5. panta sesto daļu un Administratīvā procesa likuma 53. pantu, lūdz arī citu kompetento iestāžu atzinumus, kā arī tiesībsardzības iestāžu viedokli un to rīcībā esošo informāciju par reliģiskās organizācijas darbību. Piemēram, tiek prasīts Izglītības un zinātnes ministrijas atzinums par statūtos atrunāto darbību atbilstību izglītības jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem, Veselības ministrijas un kompetento nevalstiskā sektora organizāciju atzinums par statūtos aprakstīto darbību un ceremoniju iespējamo ietekmi uz cilvēka veselību u.tml. Īpaša uzmanība atzinuma sagatavošanas procesā tiek pievērsta bērnu tiesību aizsardzībai, gan vērtējot statūtu atbilstību bērnu interešu aizsardzībai sākotnējās reģistrācijas procesā, gan pārreģistrācijas procesā, vērtējot reliģisko organizāciju darbību. Tieslietu ministrija pēc tam, kad ir apkopojusi visu informāciju, sagatavo atzinumu, kura mērķis, ņemot vērā reliģiskās organizācijas definētas mācības un darbības mērķu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī to iespējamo ietekmi uz cilvēka tiesībām, sabiedrības drošību un labklājību, ir aizsargāt sabiedrības intereses, cilvēka tiesības, sabiedrības drošību un labklājību, sabalansējot to ar valsts pienākumu nodrošināt personas tiesības uz reliģijas brīvību.¹²

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 18.¹⁴ panta trešās daļas 2. punktu Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra valsts notāram ir pienākums pieņemt lēmumu par atteikumu reģistrēt reliģisko organizāciju vai tās iestādi, ja ir saņemts Tieslietu ministrijas atzinums par to, ka ir pamats uzskatīt, ka reliģiskās organizācijas darbība (mācība) ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem vai apdraud cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Apskatot Reliģisko organizāciju likumā norādīto draudžu darbības reglamentējumu, var secināt, ka draudzes reģistrācijas brīdī iegūst atšķirīgus statusus. Reliģiskās organizācijas var iedalīt tādās, kurām ir jāpārreģistrējas un tādās, kuras iegūst pastāvīgi reģistrētās organizācijas statusu. Pārreģistrējamo un pastāvīgo reliģisko organizāciju tiesiskais statuss atšķiras divos aspektos – pārreģistrējamām reliģiskajām organizācijām katru gadu jāpārreģistrējas, un tās nevar dibināt reliģisko savienību (baznīcu).

Latvijas Republikā nav noteikts minimālais reliģiskās organizācijas pastāvēšanas laiks, lai to reģistrētu kā juridisku personu. Atbilstoši likuma “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 18¹⁴.panta pirmajai daļai lēmumu par reliģiskās organizācijas vai tās iestādes ierakstīšanu reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem divu mēnešu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas. Līdz ar to laiks, kurā var iegūt reliģiskās organizācijas statusu, ir tikai divi mēneši. Ņemot vērā minēto, attiecībā uz Reliģisko organizāciju likumā paredzēto reliģisko organizāciju pārreģistrācijas procesu nevar attiecināt Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008.gada 31.jūlija sprieduma lietā “Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas and Others v. Austria” (Nr.40825/98) izdarītos secinājumus attiecībā uz nogaidīšanas laiku, jo konkrētajā lietā tika vērtēta valsts rīcība, kad attiecīgajai personu apvienībai ilgstoši nebija iespējams iegūt reliģiskās organizācijas kā juridiskās personas statusu. Gluži pretēji Reliģisko organizāciju likumā nostiprināta procedūra ļauj samērīgos termiņos iegūt jebkurai personu kopībai reliģiskās organizācijas statusu. Tādējādi ar Reliģisko organizāciju likumā paredzēto ātro un vieglo reliģiskās organizācijas reģistrācijas procedūru tiek izpildīts Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja vadlīnijās noteiktais attiecībā uz to, ka reģistrācijas procesam kopumā nebūtu jābūt pārlietu birokrātiskam un nebūtu jānosaka nesamērīgi ilgs gaidīšanas laiks līdz statusa iegūšanai (*Guidelines on the Legal Personality of Religious or Belief Communities*, 2014).

Ar reģistrāciju reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā reliģiskā organizācija iegūst

¹² Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra tiesību piemērošanas prakse. Komerctiesības, biedrošanās tiesības un publiskie reģistri. Prof. R. Baloža zin. red. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2013, 195. lpp.

juridiskas personas statusu, tā var veikt visas darbības, ko Latvijas Republikā ir tiesīgas veikt citas juridiskas personas – būt par prasītāju un atbildētāju tiesā, slēgt dažādus privāttiesiskus darījumus, kā arī veikt citas darbības, kuru veikšanai nav nepieciešams īpašs statuss vai atļaujas. Reliģisko organizāciju likuma 16. panta pirmajā daļā arī papildus noteikts, ka reliģisko organizāciju īpašumā var būt gan kustamā, gan nekustamā manta. Ar šo mantu reliģiskā organizācija var rīkoties kā ikkatra juridiskā persona.

Papildus likumdevējs ir noteicis īpašas privilēģijas, kas ir attiecināmas uz reliģiskām organizācijām.

Reliģiskās organizācijas nekustamo īpašumu, kuru neizmanto saimnieciskajai darbībai (izņemot dzīvojamās mājas), Latvijā neapliek ar nekustamā īpašuma nodokli (likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 1. panta otrās daļas 4. punkts). Reģistrētas reliģiskās organizācijas arī nemaksā uzņēmuma ienākuma nodokli (likuma „Par uzņēmuma ienākuma nodokli” 2. panta otrās daļas 7. Punkts). Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” normu piemērošanas kārtība paredz, ka reliģisko organizāciju sniegtajiem reliģiskajiem un rituālajiem pakalpojumiem, tādiem kā laulība, laulības jubileja, kristības, bēres un citas reliģiskā rakstura ceremonijas, nav piemērojamas likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” normas. Reliģisko organizāciju ienākumi no minētajiem pakalpojumiem netiek aplikti ar pievienotās vērtības nodokli.

Saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizācijas likuma 7. panta ceturto daļu, ja reliģiskajās organizācijas statūtos (satversmē, nolikumā) norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība un reliģiskā organizācija veic sabiedriskā labuma darbību, tā ir tiesīga pieteikties sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanai. Ja reliģiskajai organizācijai saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu tiek piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, tai saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizācijas likuma 4. panta pirmo daļu ir tiesības saņemt likumos noteiktos nodokļu atvieglojumus u.tt.

Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 14. panta piekto daļu visas reliģiskās organizācijas var veikt reliģisko darbību slimnīcās, pansionātos, soda izciešanas vietās un Nacionālo bruņoto spēku formējumos, ja to vēlas tajos esošās personas.

Minētās tiesības ir vienlīdzīgi attiecināmas gan uz tām draudzēm, kurām ir jāpārreģistrējas atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 8. panta ceturtajai daļai, gan uz tām, kurām nav jāpārreģistrējas. Normatīvie akti nenosaka pastāvīgas un pārreģistrējamas reliģiskās organizācijas, tādejādi paredzot vienlīdzīgus darbības noteikumus abu statusu reliģiskajām organizācijām. Līdz ar to pārreģistrācijas procesa esamība neierobežo reliģiskās organizācijas tiesības darboties, kā arī pilnvērtīgi sasniegt statūtos noteiktos mērķus un uzdevumus.

Vienlaikus Reliģisko organizāciju likums neparedz reliģiskajām organizācijām obligātu pienākumu reģistrēties kā juridiskajām personām. „Nevar piespiest reģistrēties, piemēram, dažādu personu kopu, kas vēlas tikai piekopt kultu, jo reģistrācija nozīmē arī noteiktu pienākumu pildīšanu: finansiālu un citu pārskatu iesniegšanu valsts institūcijām, īpašuma tiesību iegūšanu un ar to saistītās atbildības uzņemšanos u.tml”¹³. Tādējādi „reģistrācija nav obligāts priekšnosacījums reliģiskās organizācijas pastāvēšanai”¹⁴, līdz ar to dalība neregistrētās reliģiskās organizācijās nav aizliegta un netiek sodīta, ja vien netiek pārkāpti normatīvie akti.

Reliģisko organizāciju likums norāda uz diviem pārreģistrācijas priekšnoteikumiem: draudze uzsāk darbību Latvijas Republikā pirmo reizi un ir autonoma, t.i., nepieder ne pie vienas reģistrētās reliģiskās savienības (baznīcas). Šīs normas mērķis ir nodrošināt valsts institūcijām iespēju pārliecināties par attiecīgo draudžu lojalitāti pret Latvijas valsti un to darbības atbilstību normatīvajiem aktiem. Valstij ir tiesības noteikt priekšnoteikumus reģistrācijas procesam, valstij tāpat ir tiesības noteikt atšķirīgus darbības priekšnoteikumus dažādām reliģiskajām organizācijām. Tomēr jebkura ierobežojuma mērķim jābūt leģitīmam. Ir pamatota likumdevēja

¹³ Balodis R. Par reliģisko organizāciju reģistrāciju.

Pieejams:

http://home.lu.lv/~rbalodis/Publikācijas/Baznicu%20ties%20gramata/Balodis%20R_rel_org_registracija.pdf

¹⁴ Turpat.

vēlme pārbaudīt to reliģisko organizāciju darbību, kuras valsts teritorijā sāk darboties pirmo reizi. Tas tiek darīts sabiedrības drošības labā, lai aizsargātu indivīdus, tajā skaitā bērnus, no iespējamās negatīvas vai kaitīgas ietekmes, kā arī lai preventīvi nepieļautu jaunu organizāciju iespējamu prettiesisku darbību. Ņemot vērā tik lielu pasaulē eksistējošo reliģisko novirzienu un mācību skaitu, kā arī iespējas ļaunprātīgi izmantot reliģijas brīvības tiesību nodrošināšanu, ir pamatots valsts mērķis pārliecināties par jauno reliģisko organizāciju lojalitāti valsts pamatvērtībām un darbības atbilstību normatīvajiem aktiem.

Otrs būtisks aspekts, kas ir jāņem vērā, ir spēja pareizi identificēt to laika brīdi, kad reliģiskā organizācija faktiski uzsāk savu darbību pirmo reizi. Piemēram, reliģiskā organizācija savos statūtos norāda noteiktu konfesiju. Šīs konfesijas draudzes jau darbojas Latvijas Republikas teritorijā. Tomēr pastāv iespēja, ka neskatoties uz vienādu konfesijas nosaukumu, kas ir norādīts organizācijas dibināšanas dokumentos, abu draudžu faktiski sludinātā mācība un reliģiskā darbība būtiski atšķiras, jo draudzes pieder pie vienas konfesijas dažādiem atzariem. Tādēļ likumā arī norādīts otrs pārreģistrācijas priekšnoteikums – autonomā darbība. Ja draudze iekļaujas kādā no jau reģistrētajām savienībām, (baznīcām) ir saprotams, ka reliģiskās savienības (baznīcas) un draudzes konfesija ir vienāda un šīs konfesijas draudzes jau darbojas valsts teritorijā. Tādējādi jāsecina, ka pārreģistrācijas mērķis ir nevis reliģisko organizāciju tiesību ierobežojums, bet sabiedrības interešu un drošības aizsardzība. Likumā noteiktais pārreģistrācijas mērķis arī ir, „sabiedrības interesēs pārbaudīt šo organizāciju lojalitāti un atbilstību normatīvajiem aktiem”¹⁵.

Reliģisko organizāciju likuma 14.panta sestā daļa paredz, ka reliģisko organizāciju un ticīgo darbība ir ierobežojama tikai tajos gadījumos, kad tiek pārkāpta Latvijas Republikas Satversme un likumi. Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 18. panta pirmās daļas 3. punktu, kā viens no reliģiskās organizācijas vai tās iestādes darbības izbeigšanas pamatiem ir tiesas nolēmums.

Saskaņā ar minētā panta otro daļu reliģiskās organizācijas darbību, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, var izbeigt:

- 1) ja reliģiskās organizācijas darbība ir pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi, citiem normatīvajiem aktiem vai statūtiem (satversmei, nolikumam);
- 2) ja reliģiskā organizācija aicina citus neievērot likumu;
- 3) ja reliģiskā organizācija ar savu darbību (mācību) apdraud demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrisko mieru un kārtību, kā arī citu personu veselību un tikumību.

Šis uzskaitījums nav izsmelošs un darbību var izbeigt arī citos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

No minētajām normām izriet, ka valstij ir tiesības ierobežot reliģisko organizāciju un ticīgo darbību, ja reliģiskā organizācija un tās locekļi sludina reliģiskās neiecietības vai naida idejas, neievēro vai aicina citus neievērot likumu, pārkāpj vai neievēro reliģiskās organizācijas statūtus, ar savu darbību (mācību) apdraud valsts drošību, sabiedrisko mieru un kārtību, kā arī citu personu veselību un tikumību. Valsts nevar atļauties bez kontroles rasties un darboties visām reliģiskajām organizācijām kā juridiskajām personām, jo varētu iznākt, ka valsts reģistrē tādas juridiskās personas, kuras ir ne tikai kaitīgas valstij un tās pilsoņiem, bet var pat apdraudēt iedzīvotājus¹⁶.

Ņemot vērā Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtajā daļā iekļauto regulējumu, draudze, kura pirmo reizi uzsāk darbību Latvijā un nepieder pie valstī jau reģistrētajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), tiek reģistrēta uz konkrētu periodu – vienu gadu. Pēc likumā noteiktā perioda beigām draudzes darbs tiek izvērtēts un tā tiek pārreģistrēta, t.i., tā atkal tiek reģistrēta uz konkrēto periodu – vienu gadu un tā desmit gadus pēc kārtas.

¹⁵ Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra tiesību piemērošanas prakse. Komerctiesības, biedrošanās tiesības un publiskie reģistri. Prof. R. Baloža zin. red. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2013, 202. lpp.

¹⁶ Turpat, 194.lpp.

Izskatot pārreģistrācijas dokumentus, tiek pieņemts lēmums par iespēju draudzei turpināt savu darbību nākamajā periodā, t.i., tiek lemts par draudzes reģistrāciju vēl uz viena gada termiņu. Ja reliģiskā organizācija nav iesniegusi dokumentus Reliģisko organizāciju likuma 8.panta sestajā daļā noteiktajā termiņā vai ir saņemts Tieslietu ministrijas atzinums par reliģiskās organizācijas iepriekšējā perioda darbības neatbilstību normatīvo aktu prasībām, reģistra iestāde nākamajā dienā pēc reģistrācijas termiņa pieņem lēmumu par reliģiskās organizācijas izslēgšanu no reģistra. Prasījumi, kuri izriet no izslēgtās reliģiskās organizācijas saimnieciskās darbības, vēršami pret reliģiskās organizācijas vadības institūcijas locekļiem.

Atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtajai daļai Tieslietu ministrija katru gadu pārreģistrācijas procesā sniedz atzinumu par reliģiskās organizācijas iepriekšējā perioda darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām. Savukārt Reliģisko organizāciju likuma 5.panta sestā daļa reglamentē, ka reliģisko organizāciju darbības atbilstību normatīvajiem aktiem uzrauga tiesībsardzības iestādes un informē Tieslietu ministriju par konstatētajiem normatīvo aktu pārkāpumiem reliģisko organizāciju darbībā. Izskatot draudžu iesniegtos dokumentus, tiek vērtēts, vai draudzes dokumentos atspoguļotās darbības vai draudzes darbība iepriekšējā darbības periodā nav pretrunā ar normatīvo aktu prasībām. Tai skaitā tiek vērtēts, vai draudzes dokumentos atspoguļotais lēmums turpināt darbību un pārreģistrēt draudzi ir pieņemts saskaņā ar draudzes statūtos (nolikumā, satversmē) atrunāto kārtību. Tieslietu ministrija izvērtē iesniegtos dokumentus un no tiesībsardzības iestādēm (Drošības policijas, pašvaldības policijas) saņemto informāciju (piemēram, iespējamie normatīvo aktu pārkāpumi, reliģiskās organizācijas vadības faktiskā atrašanās norādītajā adresē, kā arī iespējamās apkārtējo iedzīvotāju sūdzības par reliģiskās organizācijas darbību). Papildus tiek vērtēta arī informācija par tiesas nolēmumiem, kas attiecas uz draudzes darbības iepriekšējā periodā atbilstību normatīvajiem aktiem. Ja Tieslietu ministrijas rīcībā ir pamatota informācija par draudzes iepriekšējā perioda darbības neatbilstību normatīvo aktu prasībām, tā sniedz negatīvu atzinumu un norāda, ka draudze nevar būt pārreģistrēta.

Būtu norādāms, ka šī procedūra arī ļauj pašām reliģiskajām organizācijām vieglāk un ērtāk izbeigt savu darbību, ja personas vairāk negrib darboties kā juridiskā persona. Ja draudze vairāk nevēlās turpināt savu darbību, tā var nesniegt pārreģistrācijas dokumentus un automātiski tiks izslēgta no reģistra.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra sniegto informāciju no 2009.gada līdz 2017.gadam reģistrētajām reliģiskajām organizācijām pārreģistrācijas process tika piemērots attiecībā uz 45 reliģiskajām organizācijām, no kurām astoņas (8) šajā laika periodā tika izslēgtas, jo neturpināja pārreģistrāciju. Minētajā laika periodā divas reliģiskās organizācijas savu darbību izbeidza pēc viena gada, trīs reliģiskās organizācijas pēc diviem gadiem, divas reliģiskās organizācijas pēc četriem gadiem, savukārt, viena reliģiskā organizācija izbeidza savu darbību pēc sešiem gadiem. Savukārt viena organizācija tika izslēgta no reģistra, pamatojoties uz Tieslietu ministrijas negatīvu atzinumu. Minētais liecina, ka praksē pietā daļa no reģistrētajām reliģiskajām organizācijām, kuras nepieder pie reliģiskajām savienībām (baznīcām), pārreģistrācijas periodā izbeidz savu darbību.

Nemot vērā minēto, pārreģistrācijas process ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu valsts drošību, sabiedrisko mieru un kārtību, kā arī citu personu veselību un tikumību, bet nepārmērīgi neierobežotu reliģiskās organizācijas darbību, jo pārreģistrācijas procesā reliģiskās organizācijas darbība, Istenojot savus uzdevumus un mērķus, netiek ierobežota. Nevar uzskatīt, ka normatīvajos aktos reliģiskajai organizācijai noteiktais pienākums izteikt savu gribu, iesniedzot attiecīgus dokumentus valsts iestādē, turpināt darboties kā juridiskajai personai, nesamērīgi ierobežo tiesības uz reliģijas brīvību. Savukārt valsts var izpildvaras ietvaros uzraudzīt reliģisko organizāciju darbību un izbeigt tās darbību, ja tā pārkāpj normatīvos aktus, un neiesaistīt šajā procedūrā tiesu.

2. Par Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrās daļas, kas paredz, ka desmit (vai vairāk) vienas konfesijas draudzes, kas ir reģistrētas Latvijas Republikā likuma 8. panta

ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā nevar reģistrēt reliģisko savienību (baznīcu), atbilstību Satversmei, sniedzam šādu viedokli.

Reliģiskā savienība (baznīca) ir tāda reliģiskās organizācijas forma, kuru veido draudzes. Valsts normatīvajos aktos var noteikt reliģisko organizāciju juridiskās formas, lai nodrošinātu juridisko personu nošķirtību, nodrošinātu attiecīgās reliģiskās darbības formas juridisko ietvaru. Reliģiska savienība (baznīca) ir draudžu apvienība, kura var pārstāvēt draudzes intereses, koordinēt draudžu darbību, kā arī veikt citas darbības atbilstoši katras konfesijas mācībai un noteikumiem. Reliģisko savienību (baznīcu) izveido pašas draudzes, ja tas atbilst noteiktas konfesijas mācībai vai tas ir nepieciešams, lai organizētu pašu draudžu darbību. Reliģiskās savienības (baznīcas) juridiskā forma norāda uz hierarhijas augstāku pakāpi, kurai ir tādi paši darbības mērķi un tādā pati konfesija kā draudzēm, kas apliecina noteiktu draudžu kopumu ilglaicīgu pastāvēšanu, noteiktu subjektu apvienošanos lielākajā veidojumā un tiesību pārmantojamību. Reliģiskās savienības (baznīcas) darbība ir nesaraujami saistīta ar draudžu darbību, līdz ar to ir pamatoti uzskatīt, ka šādas juridiskās personas dibinātāju vidū būtu jābūt tādiem subjektiem, kuriem ir pastāvīgs statuss un kuru darbība atbilst normatīvo aktu prasībām. Jaunajām reliģiskajām kustībām, dibinot reliģisko organizāciju, atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtajai daļai ir jāpārreģistrējas reģistra iestādē, savukārt reliģiskās savienības (baznīcas) pastāvēšana ir atkarīgā no šo konkrētu draudžu pastāvēšanas. Ņemot vērā, ka minētajām draudzēm ir tiesības darboties vienu gadu un pēc tam ir jāveic pārreģistrācija, nav pamata tādām reliģiskajām organizācijām, kuru darbība tiek vērtēta ik gadu un var tikt pārtraukta, veidot subjektu, kas pastāv pastāvīgi. Nepastāvot šādam ierobežojumam, praksē var gadīties situācijas, kad attiecīgās draudzes pārtrauc savu darbību, jo nolemj neturpināt pārreģistrācijas procesu vai to darbība tiek ierobežota dēļ normatīvo aktu pārkāpumiem, savukārt attiecīgā reliģiskā savienība (baznīca), kuras sastāvā vairāk nav nevienas draudzes vai ir, piemēram, viena draudze, turpina darboties.

Ņemot vērā, ka valsts ir atbildīga par patiesas, atbilstošas un nemaldinošas informācijas uzturēšanu valsts reģistros, valstij ir jāveido tāda tiesību subjektu, kuriem ir juridiskās personas statuss, reģistrācijas sistēma, kas nodrošina faktiskajai situācijai atbilstošas informācijas iekļaušanu reģistrā, lai tas atspoguļotu reālu situāciju valstī noteiktajā jomā. Tā, paliekot valsts reģistrā "tukšiem subjektiem", un proti, reliģiskajām savienībām (baznīcām), kuru sastāvā nav nevienas draudzes, tiks radīts iespajds, ka valstī darbojas daudz dažādu reliģisko organizāciju, kaut gan realitātē šis juridiskās personas savu darbību neveic, jo nav faktisko subjektu, kas to varētu darīt. Tas var maldināt sabiedrības locekļus, kuri vēlēties pievērsties noteiktajai reliģijai un no valsts reģistriem iegūs informāciju par tādas eksistenci, kā arī valsts reģistrā būs neprecīzi atspoguļota reālā situācija reliģijas jomā valstī. Līdz ar to Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrās daļas nosacījumi ļauj efektīvāk un ar mazāk resursu patēriņu nodrošināt, ka valsts reģistros ir precīza un situācijai atbilstoša informācija, kā arī sniegt precīzas un patiesas ziņas sabiedrībai par tām reliģiskajām organizācijām, kuras darbojas valsts teritorijā. Tas tajā skaitā nodrošina preventīvus tiesību aizsardzības līdzekļus, ļaujot katram sabiedrības loceklim aizstāvēt savas intereses, izvairīties no krāpšanas un maldināšanas, lai, piemēram, nepieļautu, ka prettiesiskos nolūkos tiek izmantoti "realitātē neeksistējošās" reliģiskās organizācijas dati.

Turklāt, ņemot vērā iepriekšējā punktā aprakstīto pamatojumu reliģisko organizāciju (draudžu) pārreģistrācijai, tie paši apsvērumi un pamatojumi ir attiecināmi uz reliģisko savienību (baznīcu), kuru dibina attiecīgās draudzes. Valsts rīcība būtu nekonsekventa, ja tā noteiktu pārreģistrācijas pienākumu draudzēm, lai aizsargātu citu personu intereses un novērstu normatīvo aktu pārkāpumus, bet tai pašā laikā ļautu darboties subjektam, kuram ir tādi paši mērķi un uzdevumi, ticības mācība un dogmas, neattiecinot uz viņu pasākumus, kuri ir nepieciešami, lai aizsargātu citu personu intereses un novērstu normatīvo aktu pārkāpumus.

Kā jau tika minēts iepriekš, reliģiskās savienības (baznīcas) reģistrācija ir nesaraujami saistīta ar draudzes reģistrācijas procesu un Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturajā daļā un 7.panta otrajā daļā ir jāskata kopsakarā. Viens no priekšnoteikumiem draudzes pārreģistrācijai ir

apstākļi, ka draudze ir autonoma, t.i., nepieder ne pie vienas reģistrētās reliģiskās savienības (baznīcas). Ja šādai draudzei būtu tiesības veidot reliģisko savienību (baznīcu), tad dibinot un iestājoties attiecīgajā savienībā (baznīcā), draudze vairāk nebūtu autonoma un uz to nebūtu attiecināmi pārreģistrācijas noteikumi. Tā no praktiskā viedokļa jauna reliģiskā kustība varētu dibināt jaunas autonomas draudzes (kurām saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturto daļu būtu jāpārreģistrējas 10 gadus), pēc viena mēneša iesniegt pieteikumu reliģiskās savienības (baznīcas) reģistrācijai, kura varētu tikt reģistrēta divu mēnešu laikā. Pēc reliģiskās savienības (baznīcas) reģistrācijas draudze vairāk nebūtu autonoma un uz to netiktu attiecināts pārreģistrācijas mehānisms. Līdz ar to jauna reliģiskā kustība pēc trīs mēnešu pastāvēšanas valstī iegūtu pastāvīgu reģistrāciju un izvairītos no pārreģistrācijas procesa, kā arī no savas darbības atbilstības normatīvo aktu prasībām pārbaudes. Līdz ar to valsts izveidota jaunu reliģisko kustību darbības atbilstības konstitucionālajiem principiem un normatīvo aktu prasībām uzraudzības sistēma būtu bezjēdzīga, neefektīva un nesasniedza savu mērķi. Tā kā draudzes autonomijas statuss ir priekšnosacījums pārreģistrācijas procesa esamībai, normatīvajos aktos nevar būt atļauta tāda subjekta rīcība, kas anulē šo priekšnosacījumu.

Ministrija norāda, ka organizācijas forma (draudze vai baznīca) nekādā veidā neierobežo Latvijas Republikas Satversmes 99.panta pirmajā teikumā nostiprinātas tiesības uz reliģiskās pārliecības brīvību. Tiesību zinātnē atzīts, ka “[..] reģistrācija nav obligāts priekšnosacījums reliģiskās organizācijas pastāvēšanai. Ne visās valstīs reliģiskajām organizācijām, lai darbotos, ir nepieciešama varas iestāžu leģitimizācija reģistrācijas formā¹⁷.” Tādējādi apstākļi, ka draudzes noteiktu laiku nevar dibināt reliģisko savienību (baznīcu), nekādā veidā neaizskar personas tiesības uz reliģijas brīvību. Turklāt Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrajā daļā noteiktajam ierobežojumam reģistrēt reliģisko savienību (baznīcu) draudzēm, kas savu darbību Latvijā uzsāk pirmo reizi, ir arī leģitīms mērķis – pārliecināšanās, ka minētās draudzes ir lojālas Latvijas valstij un to darbība atbilst likuma prasībām.¹⁸ Arī tāds ierobežojums nosaka vien atliekošu nosacījumu reliģiskās savienības (baznīcas) izveidei, tomēr neierobežo personu reliģiskās pārliecības brīvību. Turklāt valsts aizsargā jebkurai reliģiskās organizācijas formai piederīgas personas un to tiesības, nenosakot augstāku vai zemāku aizsardzības pakāpi reliģiskās organizācijas piederīgajiem atkarībā no reliģiskās organizācijas formas.

Nemot vērā minēto, Tieslietu ministrija uzskata, ka Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrā daļa atbilst Satversmei un ir nepieciešama un samērīga demokrātiskā sabiedrībā.

3. Par Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešo daļu, kas paredz, ka vienas konfesijas draudzes var izveidot valstī tikai vienu reliģisko savienību (baznīcu), atbilstību Satversmei, sniedzam šādu viedokli.

Kā jau norādīts iepriekš valstij ir tiesības pašai veidot valsts un reliģisko organizāciju attiecību modeli, izvēloties tādu modeli, kas atbilst šīs valsts tiesību sistēmai, vēsturiskai attīstībai un kultūras vērtībām. Reliģiskā savienība (baznīca) ir reliģiskās organizācijas darbības forma, līdz ar to reliģiskajai organizācijai netiek ierobežotas tiesības darboties kā juridiskajai personai un reģistrēt draudzi. Tādējādi personu kopumam ir tiesības īstenot savas tiesības uz reliģijas brīvību, veidojot reliģiskās organizācijas – draudzes. Savukārt reliģiskā savienība (baznīca) ir iespējama forma, kuras izveidošanas priekšnoteikumus nosaka valsts un personai nav subjektīvu tiesību prasīt no valsts konkrētas formas reliģiskās organizācijas veidošanu atkarībā no personas vēlmes.

Reliģisko organizāciju likuma 1.panta 2.punkts paredz, ka reliģiskās konfesijas ir pasaules reliģiju virzieni, kam ir savs ticības apliecinājums, mācība un dogmatika, kā arī kulta tradīcijas. Kaut arī valsts nosaka tikai reliģisko organizāciju juridisko darbības formu, būtu jānorāda, ka arī pašām reliģiskajām konfesijām ir noteikumi saskaņā ar kuriem tās veic savu

¹⁷ R.Balodis, Baznīcu tiesības, Rīga: Reliģijas brīvības asociācija, 2002, 292.lpp.

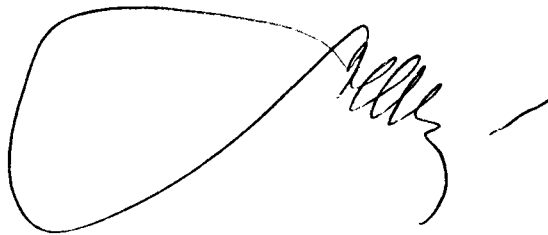
¹⁸ Turpat, 292.lpp.

darbību, dibina draudzes un veido savienības (baznīcas). Vienā teritorijā vienas konfesijas ietvaros var tikt izveidota tikai viena reliģiskā savienība (baznīca), kas pārstāv konkrētas draudzes. Tā, piemēram, Romas katoļu baznīca ir vienota hierarhiski veidota konfesija, kuras iekšējie noteikumi regulē kārtību un nosacījumus draudžu un savienību veidošanai. Vienas teritorijas ietvaros nevar būt divas Romas katoļu baznīcas, kas pārstāv vienu un to pašu reliģisko konfesiju. Līdzīgi kā valstī var pārstāvēt tikai viens valsts prezidents un viena valdība, nevis divi valsts prezidenti un trīs valdības vienlaikus.

Attiecībā uz izskatāmo gadījumu par autonomo pareizticīgo draudžu reģistrāciju, būtu norādāms, ka atbilstoši pareizticīgo konfesijas noteikumiem tiek veidota patriarhātu sistēma tā, ka katrs eksistējošais patriarhāts ir atbildīgs par noteiktu teritoriju, līdz ar to no konkrētas konfesijas kanoniskiem noteikumiem izriet, ka vienā teritorijā var darboties tikai viena patriarhāta veidotas reliģiskās savienības (baznīcas). Vairākas savienības (baznīcas) var tikt veidotas, ja tiek panākta vienošanās patriarhātu starpā. Piemēram, praksē tas tiek īstenots Igaunijā, kur vienu un to pašu konfesiju pārstāv divas reliģiskās savienības (baznīcas), jo tika panākta vienošanās patriarhātu starpā. Papildus būtu norādāms, ka, kaut attiecīgās autonomās pareizticīgo draudzes savos statūtos norāda, ka tās pieder pie Konstantinopoles patriarhāta, tomēr publiski pieejamos avotos, piemēram, attiecīgā patriarhātā oficiālajā tīmekļa vietnē, kur ir uzskaitītas visas patriarhāta pārraudzībā darbojošās savienības (baznīcas) un teritorijas, kurās patriarhāts darbojas, nav minēta ne Latvijas teritorija, ne attiecīgās draudzes. Līdz ar to ir vismaz apšaubāms, ka konkrētās reliģiskās organizācijas var uzskatīt par tās pareizticīgās konfesijas pārstāvjiem, kurai jau ir reģistrēta reliģiskā savienība (baznīca) – Latvijas Pareizticīgā baznīca.

Ja notiek pašu konfesiju šķelšanās un no vienas konfesijas atdalās draudze vai reliģiskā savienība (baznīca), nevar uzskatīt, ka sadalījušies subjekti pārstāv vienu konfesijas virzienu, jo šķelšanās pamatā ir dažādi uzskati par konkrēto kanonu vai mācības interpretāciju vai īstenošanu. Sadalīšanās gadījumos abi subjekti pārstāvēs pēc būtības dažādas konfesijas, nevis vienu konfesiju. **Attiecīgi Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešās daļas noteikumi nevar būt par šķēršli attiecīgu subjektu reģistrācijai, jo tie pārstāvēs dažādas konfesijas. Līdz ar to minētais noteikums nevar būt uzskatīts par tādu, kas nesamērīgi ierobežo personas tiesības īstenot tiesības uz reliģijas brīvību.** Ir atzīstams, ka praksē var rasties problēmas attiecībā uz šīs normas interpretāciju un attiecīgo konfesiju nosaukumu ierakstīšanu valsts publiskajā reģistrā, lai tos varētu nošķirt, tomēr tas nav uzskatāms par pietiekamu, lai apšaubītu minētās prasības atbilstību Satversmei.

Valsts sekretāra vietniece
tiesību politikas jautājumos

L. Medina